

פרשת מקץ
תשפ"ו

גיליון 290

א לעבטיגער שבת

הארט העשבת

אמרים פנינים וסיפורים על פרשת השבוע

מאת הרב יהודה צבי שפירא

פוח תדיבור

פניני פרשה

"ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עמד על היאור" (מא. א)
"שנתים ימים" גימטריא "תשע מאות", כמספר עמדם וקיומם של "ב' הבתי מקדשות" – וגלות "בבל" ביניהם.

ובהמשך הפסוק **"ופרעה חלם והנה עומד על היאור"**, רמז על הגאולה העתידה שנאמר עליו: **"היינו כחולמים"**, שכל הגלויות מכונים בשם **"מצרים ופרעה"** (ליקוטי מוה"ר זצ"ל) וזהו לאחמ"כ: **"ופרעה חלם"** – **"היינו כחולמים"**, ו"יאור" רמז ל"גאולה", שמשם החל גאולת עם ישראל, בנסים שבקעו מהיאור. ובמדרש **"שוחר טוב"** (תהלים ז): **"שלאחר החורבן מיד החלו להתפלל על בנין הבית, וזהו מיד לאחר 'שנתים ימים' – 'ופרעה חלם והנה עומד על היאור'."**

כן אפשר להוסיף על פי מאמרם: **"אין ישראל נגאלין אלא בתשובה"** (סנהדרין צז), וב"ליקוטי מוה"ר" (עט ב) **"יאור היינו תשובה, כמ"ש (איוב כח יא) 'מבכי נהרות חבש', ששב בתשובה ובוכה על חטאיו"**. וזהו **"והנה עומד על היאור"** רמז ל"תשובה". גם **"עומד"** הוא **"תפילה"** **"אין עמידה על התפילה"**, דבוכות **"התשובה"** ו"התפילה" נגאלים.

ובדברי המדרש (מד"ר רש פרשה מט) על פסוק זה: **"יהי מקץ קץ שם לחושך וכו'"** רמז על הגאולה בכאן, כדברינו.

"ויהי מקץ שנתים ימים" (מא א)
אפ"ל **"שנתים ימים"** ר"ת **"שי"**, ע"ד מאמרם במאמר רבי יהושע בן לוי (עוקצין פ"א): **"עתידי הקב"ה להנחיל שלש מאות ועשר עולמות ומוכיח מאומרו (משלי ח) 'להנחיל אוהבי יש'."**

וזהו **"ויהי מקץ שנתים ימים"** – **"מקץ שנותיו וימיו של האדם"** – ע"י מעשיו הטובים זוכה – **"לש"י עולמות"**.

"והנה מן היאור עולות שבע פרות יפות... והנה שבע שבלים" (מא ב ה).

אפ"ל דבתוך החלום מרומז ענינו של **"יוסף"**. **"פרות"** רומז על **"בכור שורו הדר לו"** הנאמר על יוסף, ויעוין **"ברמב"ן עה"פ 'ויקרא האדם שמונת' (בראשית ב כ) דשור ופרה הם זכר ונקבה – שהם מין אחד. וכן 'שבע שבלים' מרומז חלומם של יוסף 'מאלמים אלמים בתוך השדה'."**

ומספר **"שבע"** רומז על **"צדיק"** וכמובא ב"זוהר" על הצדיק **"אנת הוא שבת דכולי יומי"**. ו"בפרי עץ חיים" (שער ט"ו באב וט"ו בשבט): **"דבכל מקום 'יסוד צדיק' הוא אות ז'."**

ויעוין **"במדרש תנחומא"**, שיוסף תיקן לו בדבר חלומם, ואמר לו: **"לא כך ראתי וכו'."** ופרעה תמה על כך, והוא שאביו במכרו **"בן פרת יוסף"** אל תקרא **"בן פרת"**, אלא **"בן הפרות יוסף"**. **"דכל זה רמז דמהותו של יוסף הצדיק היה בדבר חלום זה."**

"ותעמדה אצל הפרות על שפת היאור" (מא ג)
הפרות הרעות דקות הפשר, שאכלו את הפרות הטובות, נאמר לפני כן **"שעמדו ליד הפרות הטובות: 'ותעמדה'."**

נפל למקום שנפל רחמנא לצלן, כי הדיבור אינו מניח אותו לשכוח את השם יתברך, והבן הדבר היטב מגודל כוח הדיבור, והוא עצה נפלאה ונוראה למי שחפץ באמת לבל יאבד עולמו לגמרי חס ושלוש'.

להשיח את הלב לפני השי"ת כמו ידד ורע
ועוד לנו בגודל כוח הדיבור, כפי ששמע מוהר"ת עת התקרב לרבינו, בדבריו של החסיד רבי לוי יצחק בנדר ז"ל (דיבורי אמונה א): **"עיקר הכוח שיש באדם מעל שאר הנבראים, בעולם העשייה הוא הדיבור!"**

הכוח היחיד שעל ידו אפשר לפעול משהו בעולם הזה, הוא הדיבור! רק על ידי הדיבור, ע"י שמדברים להשי"ת ומבקשים ממנו, ורק ממנו, כמו שרבינו אמר למוהר"ת בתחילת התקורות, שהרגיש מחסור אמיתי על אף שהיה אצל הרבה צדיקים, וגם לאחר שהתקרב לרבינו, אך בכל זאת מחסורו האמיתי לא נתמלא מיד, אלא לאחר שרבינו גילה בפניו את כוח הדיבור, וכי כל ענינו הוא: שיחה בינו לבין קונו.

כי כידוע כשהגיע מוהר"ת לראשונה אצל רבינו בסוף אלול שנת תקס"ב, נשאר אצלו בעיר ברסלב למשך כל עשרת ימי תשובה, ורבינו דיבר עמו בכל יום, ומקום השיחה היה בבית המדרש, ושם בחצר בית המדרש היה איזה זיז בולט מהכותל, עליו ישבו רבנו ומוהר"ת, ורבינו דיבר ודיבר, עד שרבינו הניח ידו הקדושה על כתפו של מוהר"ת, ונענה ואמר בזה הלשון: **"און וייטער איז זעהר גיט אז מען רעט זיך אויס דאס הארץ פאר השם יתברך אזו ויא פאר איין אמתן גוטן פריינד"** [ובנוסף על כל אלה, טוב מאוד כשמישחין את הלב לפני השי"ת כמו שמישחין בפני ידיד ורע אמיתי]. כשמוע מוהר"ת את הדיבורים הללו מפני רבינו, חש מיד שהנה הגיע למילוי מחסורו, **"דורך דער זאך וועל איך שוין קומען צו מן זאך"** [על ידי דבר זה כבר אגיע לעניין השייך לי].

והדיבור זה למוהר"ת דיבר רבינו גם לנו! רבינו אומר לנו: טוב מאוד כשמישחין את הלב לפני השי"ת כמו שמישחין בפני ידיד ורע אמיתי.

אכן כן מתנה טובה זו של דיבור, הממשיך את השפע, נשתמש בו, נדע להעריך זאת, להכין כלים בכוח הדיבור, וכלים ריקים אל תמעיט.

שירת הפרשה

"פֶּאֶשֶׁר פֶּתַר לָנוּ כֵּן הָיָה" – נִלְמַד בַּפְּרָשָׁה אַחֵר הַדְּבַר – דְּבַר הַחֲלוֹם מִתְקַנֵּם וְנִעְשָׂה.

לְמַעַן, דְּבַכּוֹחַ הַדְּבַר הַדְּבָרִים נִקְבָּעִים הֵם הֵם הַכִּלִּים לְהַמְשִׁיךְ יְשׁוּעָה וְחֲסִידִים.

מִיִּיבֶרֶךְ אֶתְכֶם פֶּאֶשֶׁר דְּבַר לָכֵם' – נִלְמַד מִפְּעֻלָּה הַדְּבַר הוּא כְּלִי הַשֹּׁפֵעַ לְקַבֵּל אֶת הַתְּרָכָה.

זְכוֹר נִזְכֵּר, הַדְּבָרִים הֵם אֲשֶׁר הִשְׁוּעוֹת פּוֹעֲלִים לְטוֹב וְלַבְּרָכָה הַדְּבָרִים מְצַטְרִימִם וְנִפְעָלִים.

בפרשתנו אנו לומדים על גודל כוח הדיבור לטוב או להיפך ח"ו. וכך אנו מוצאים בדברי חז"ל על הפסוק **"ויהי כאשר פתר לנו כן היה"**: **"אמר רבי אלעזר מנין שכל החלומות הולכים אחרי הפה? שנאמר: 'כאשר פתר לנו כן היה', אמר רבא, והוא שפותר לו מעין חלומם. אמר ר' בירם משום זקן אחד ור' בנאה שמו: עשרים וארבעה פותרי חלומות בירושלים, פעם אחת חלמתי חלום והלכתי אצל כולם, ומה שפותר לי זה לא פתר לי זה, וכולם נתקיימו בי, לקיים בי מה שנאמר: שכל החלומות הולכים אחרי הפה'.** (ברכות נה.)

ומאיך אנו רואים, על כוח הדיבור לשלילה – ב'פרשתנו', במדרש: **"ודבר שפתים אך למחסור"**, ע"י שאמר לשר המשקים: **"כי אם זכרתני אתך והזכרתני אל פרעה"**, נוספו לו שנתיים בבית הסוהר, שנאמר: **"ויהי מקץ שנתיים ימים"** – ששם מבטחו בו.

הדיבורים הם הכלים לקבלת השפע
הדיבורים הם כלים וכוחות בידי האדם. בכוח הדיבור אפשר חלילה להזיק לעצמו, וכדבריהם (ברכות ס.) שלא יפתח אדם פיו לשטן חלילה.

ומידה טובה מרובה – על כוח הדיבור שהם הכלים להשפיע הנלמד מיוסף הצדיק בפרשייתנו. וכך הם תורף דבריו (ליקוטי מוה"ר זצ"ל): **"דיבורי התפילה הם הכלים שבהם מקבלים השפע הנשפע למעלה, כמו שכתוב 'ויברך אתכם כאשר דיבר לכם', ולפי הדיבור כן השפע, בבחינת 'הרחב פיה ואמלה', אם הדיבור בשלימות ובמלואו, היינו שהוא מקודש ומתוקן אזי יכולים לקבל בהם רוב שפע. והדיבורים של הצדיק הם בוודאי בשלימות ובמלואם, כי הצדיק הוא בחינת 'מלא פום', כי הוא זכה לבחינת מידת היסוד, כמו שכתוב 'צדיק יסוד עולם', ושם הו"ה שבספירת יסוד מנוקד במלאפ"ס, וע"כ יכול הצדיק להשפיע שפע לישראל בתפילתו, כמו שדרשו חז"ל על הפסוק 'צדיק מושל וראת אלוקים' – מ מושל בי צדיק."**

וזה שנאמר אצל יוסף הצדיק **"ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ"**, כי ע"י שעמד בניסיון זכה לבחינת 'מלא פום' בשלימות, ולכן היה לו ממשלה להשפיע שפע לכל ברוחניות ובגשמיות.

הדיבור הם בחינת אם הבנים שהולכת עם האדם
ועל גודל כוח הדיבור, נוכל ללמוד מדבריו הערבים לנפש ב'קיצור ליקוטי מוה"ר"ן (תורה עח): גם הדבור הוא בחינת 'אם הבנים', הינו כמו שהאם הולכת תמיד עם בניה – אפילו למקומות המסונפים ואינה שוכחת אותם, כמו כן הדיבור הולך עם האדם תמיד אפילו במקומות המסונפים, ומזכיר אותו תמיד את השם יתברך, היינו שאפילו אם האדם מונח חס ושלוש בשפל המדרגה מאוד, במקום שהוא חס ושלוש, אף-על-פי-כן על-ידי הדבור יכול להזכיר את עצמו בהשם יתברך לעולם.

שאפילו אם הוא במקום שהוא, אם יתחזק גם שם לדבר על כל פנים דיבורים קדושים של תורה ותפלה, ושיחה בינו לבין קונו, או לשוח עם רבו, או חברו ביראת שמים, יכול להזכיר את עצמו בהשם יתברך לעולם, אפילו שם במקומות הרוחניים מאד מהשם יתברך, שהם בחינת מקומות המסונפים, אפילו אם

הַמִּשְׁךְ הַיָּמִי הַיָּשָׁן

סיפורים מאירים

סיפורי חגים במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב ותלמידיו זי"ע

סיפור להנחכה

מנהג ישראל לאכול סופגניות בימי חנוכה הקדושים – מנהג זה כבר השתרש בשורשי עם ישראל לדורותיו, להטעים את צעירי הצאן בסופגניות בימים המאירים והעליזים של חג החנוכה.

ילד יתום היה הנער יעקב יצחק הלברטל ששכן בין כותלי "בית היתומים" בשכונת סנהדריה בעיר הקודש ירושלים. והנה קרבים הם ימי חג החנוכה השמחים והמאירים, כשגם בין כותלי בית היתומים חשים התעלות ורוממות זו, כשמדריכי היתומים מנסים בכל כוחם להכניס ולו במעט את שמחת החג, אורה וזיווה שמאירים בימי הוד אלו.

בתווך כל זאת; נמשכה ליבו של הנער הבוגר יעקב יצחק לבוא להסתופף בערביים אלו בצילם של חסידים ברסלב, ששכנו הוד בבית המדרש של החסידים בשכונת קטמון בירושלים, להפג את דוק מצב רוחו ששרר בין כותלי בית היתומים – לאווירה המרוממת והשמחה שהשרו החסידים כל השנה בייחוד בימי חג החנוכה.

לאחר שפנה לקבל רשות מהנהלה, תוך שהוא מודיע שהוא מוותר על ארוחת הערב, וקבלת רשות לשהות בשטיבל הברסלבי, קיבל את הסכמתם, מתוך תקווה שהשהות יחד עם החסידים יתרום רבות לנער יעקב יצחק.

לבית הכנסת של החסידים הגיע יעקב יצחק לעת תפילת מנחה, כשלאחר התפילה הטו כולם אזנם לשמוע שיעור בליקוטי מוהר"ן שמתקיים בין מנחה למערב. וביני לבני החל להציק לנער היתום – הרעב. רצה להכניס דבר מה לפיו בכדי להשקיש את רעבונו, בו בזמן שרובם ככולם שקועים בלימוד תורתיו של רבינו.

אולם, היה זה חסיד הנודע רבי שמואל שפירא זצ"ל שישב כדרכו בפינתו, עסוק בתורה ובתפילה. נער זה מצא את ההזדמנות ובביישנות על פניו – ביטא את אשר בלבבו – חשקה נפשו לסופגניה חמה וטרייה של חנוכה – בכדי להשקיש את רעבונו ההולך וגובר.

רבי שמואל שהיה ידוע במידת החסד והאכפתיות לזולת – מיד התייחס לנער ולמבוקשו, תוך שהוא מרגיעו שבעזרת השם הוא ידאג לו לסופגניה.

תבוא אלי הביתה לאחר התפילה פנה אליו רבי שמואל באבהיות יתירה – ואדאג עבורך לסופגניות שונות בימי אפתה לילדי הבית...

לביינתים החלו הציבור להתפלל תפילת ערבית – תפילה בחיות ובהתלהבות כראוי וכיאה לחסידים, כשלאחריו יצאו גם בריקוד נלהב, ובסימני החלו כולם להתפזר לבתיהם ולהדליק נרות חנוכה. גם רבי שמואל הולך לעבר כיוון ביתו, כשלידו צועד הנער היתום יעקב יצחק עמו יחד, כל כולו נרגש ומצפה בכליון עיניים לסופגניה של חנוכה.

זוגתו של רבי שמואל שמע את בקשתה של בעלה הגדול – שביקש מיד בהיכנסם הביתה – לכבד את יעקב יצחק בסופגניה – מזאת אשר אפתה.

אולם כמידת הצפיה כך גודל האכזבה. האכזבה הייתה גדולה, עד שבאתם הביתה – הילדים בבית סייעו כבר את כל הסופגניות שאפית היום – הצטדקה הרבנית במבוכה.

רבי שמואל התמלא כל כולו צער – כמה רצה לשמח את הנער היתום, והנה עכשיו אין האפשרות בידו. לא הייתה האפשרות והיכולת בידו ברעב של אז – לתת סיפוק ומענה ליעקב יצחק.

החל רבי שמואל להתנצל ולהביע את כאבו וצערו הרב – שהוא לא יכול להעניק לו את הסופגניה, וכך דיבר על ליבו של הנער הקטן – שכל כך רצה לשמחו ולהגביה את רוחו.

אולם רבי שמואל לא הסתפק בכך והבטיח לו נאמנה שלמחרת הוא יפצה אותו על צערו הגדול. וכך שב הילד הרעב לבית הכנסת – שם פגש את החסיד רבי נחמן הלמן – שותק, ששמע את כאבו ונתן לו בסיקוויט יבש להשקיש את רעבונו, ולחזקו בכך.

והיה לו ליום המחרת בליל שבת, פגש רבי שמואל שוב בבית הכנסת את הילד יעקב יצחק, ורבי שמואל לא הרפה, את כל לבבו שטח לפניו על שלא היה לו הסיפוק בידו בליל האתמול להשיב את נפשו בסופגניה: כל הלילה לא ישנתי מרוב הצער שנגרמה לי... שח לפניו רבי שמואל מעומק ליבו. וכך בדברי נוחם אלו לקחו עמו לביתו בכדי שישעוד את סעודת ליל השבת בביתו.

אך רבי שמואל לא הסתפק בכך, בכל הזדמנות שמצא את הנער, ניסה לדבר על ליבו וגם לפצותו, והיה זה כשהרב החסיד רבי משה בורשטיין ערך נסיעה מחוץ לעיר, ביקשו רבי שמואל שייקח עמו את הנער לנסיעה, בכדי לשמחו, ולפצותו על הצער שנגרם לו דרכו.

וכך המשיך נוהג זה, מאז ועד אחרית ימיו, כל אימת שפגש רבי שמואל את הנער שכבר גדל היה מתנצל על מה שאירע אז בחנוכה, באמר: שאינו מסוגל לסלוח לעצמו על שציער את היתום כך. וברבות השנים; כשהיה בעל מעשה זה הלא רבי יעקב יצחק הלברטל מספר סיפור זה בהתרגשות יתירה, היה משתף את השומעים במידותיו של רבי שמואל שלמד ממנו ממאורע זה...

את מידותיו הטובות וההשתפות בצער הזולת מכל הלב ובאופן העלה ביותר. אכן כן, דמותו של חסיד, אשר עם כל עבודתו הגבוהות בבין אדם למקום – השקיע רבות גם בבין אדם לחבירו בכל לבבו ונפשו.

ובדבריהם (מד"ר קהלת ז) משל לכת לסטים שהיתה חבושה בבית האסורים, חתר אחד מהם חתירה אחת וברוחו כולם, נשתייר שם אחד מהן ולא ברח, כיון שבא השלטון, התחיל לחבטו במקל, אמר ליה ביש מזל, חתירתא קמן לא הוית עריק. כך לעתיד לבוא הקב"ה אומר לרשעים, התשובה לפניכם ולא שבתם.

ואפ"ל דזהו לפני שהפרות הרעות – בולעים את הפרות הרעות נאמר "ותעמדנה" – שהם עדיין לא אוכלים ובולעים אותם, והיה להם לברוח, וכל בליעתם היה – בזאת שהם לא ברוחו.

"והנה מן היאור עולת שבע פרות יפות מראה ובריאות בשר... ותאכלנה הפרות רעות המראה ודקות הבשר את שבע הפרות יפות המראה והבריאות" (מא ד)

כשהם נאכלו ע"י הפרות הדקות, לא כתוב "בריאות בשר" רק "ותאכלנה... את שבע הפרות הבריאות". וכן בהמשך שמספר זאת ליוסף כתוב שעלו מן היאור שבע פרות "בריאות בשר", אולם כשהם נאכלו כתוב רק: "ותאכלנה... את שבע הפרות הראשונות הבריאות" בלי תיבת "בשר". ואפ"ל דהא חלום זה הוא חלום: "את אשר האלוקים עשה" כמו שכתוב בהמשך, לכך לא נכתב שהם נאכלו כי היה להם "בשר", כאילו יש כאן דרך טבע שהם נאכלו מחמת הבשר, אלא "בריאות" לבד.

"ויהי בבקר ותפעם רוחו" (מא. ח)
בליקוטי מוהר"ן (תורה ח): הצדיקים שמקבלים את ה'רוח חיים' מהתורה מכניעים את הרוח חיים של הרשעים, וזהו "אך אפים ורב חסד", שהרוח חיים מהצדיק רב שבקדושה שהוא 'רב חסד' מכניע את הרוח חיים של עשו, שזהו "לאלפים" – אלופי עשו. ע"י ש.

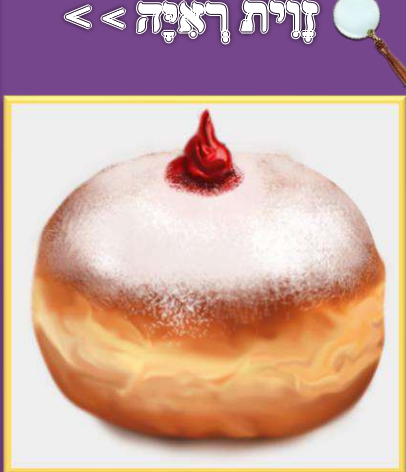
וזה אפ"ל בכאן "ויהי בבוקר" רמז על "חסד" בחינת (זוהר מקץ ר"ג ע"א) "בוקר דאברהם", ע"כ "ותפעם רוחו", ובדברי רש"י "מטרפיה רוחיה" שנכנע רוח חיים של הרשעים ע"י ה'רב חסד' שמכניעו. ובהמשך דבריו גם הודה ליוסף שהימנו הרוח חיים, באמרו "הנמצא כזה איש אשר רוח אלוקים בו".

"וישם אתנו נער עברי"
לכאורה יש לדייק בתיבת "וישם" דלכאורה מיותר הוא, הוי ליה למימר "ואתנו", דהא מספר כבר שהיה במשמר בית האסורים. אולם אפ"ל ע"פ דבריהם (הוריות י): 'טובתם של רשעים - רעה היא אצל צדיקים'. וזהו "שם" לשון ריחוק ע"ד הפסוק 'אם אסק שמים שם אתה' ובליקו"מ (ו) דיש לדעת שהוא רחוק, בחינת 'שם'. וזה טוענו דאע"ג שהיה 'אתנו' אבל הוא היה 'שם' רחוק מאתנו.
כן אפשר לאומרה ע"ד החיוב, דאף שהיה 'אתנו', אך הוא היה 'וישם' דבמקום מחשבתו של האדם שם הוא, ומהותו של יוסף היה רחוק ממהותם הם.

"ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם וישיתוהו על ארץ מצרים" (מא לג)
ענין "נבון וחכם", ע"ד הכתוב (משלי כ"ד ג): "בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן", שעיקר בנין הבית הוא בחכמה ובתבונה.
כן אפ"ל ע"פ המובא (ליקו"מ נו): 'דלפי הגדלת הדעת כן הפרנסה בנקל, וכל מי שחסר דעת ביותר, הוא יגע וטרח אחר הפרנסה ביותר'. ובכאן דיוסף היה צריך להשפיע פרנסה ושפע, הוקדם לכך "איש נבון וחכם".

"ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר" (מב ו)
אפ"ל "ויוסף הוא השליט... הוא המשביר" – ראשי תיבות גימטריא - שם הו"ה, דכל כוחו שהוא השליט והמשביר – נמשך הימנו יתברך.

אורות
חג החנוכה
טופחים
ומתרוזמים
בדרך קדושת
ימים אלו
שהם
מוסיפים
והולכים...

מן המצא שהיה ישיב החגים | הַנֶּר הַקֶּטָן שֶׁהָאִיר לְגַדְלָהּ !

יְלָדִים יְקָרִים ! נִמְצָאִים אָנוּ בְּעִיצוּמָם שֶׁל יָמֵי חַג הַחֲנֻכָּה הַקְּדוּשִׁים, לִילּוֹת שָׂאָנוּ כָּל לַיְלָה הַדְּלָקָנוּ נֵרוֹת הַחֲנֻכָּה, הַנֵּרוֹת הַקְּדוּשִׁים שְׁעוֹשִׂים לָנוּ כָּל כֶּךָ טוֹב עַל הָלֵב, אַ אֵיזָה שִׁמְחָה וְקִדְשָׁה פְּנִימִית שָׂאָנוּ חֲשִׁים וּמְרִגְשִׁים מִנֵּרוֹת הַחֲנֻכָּה.
הִבֵּה נִתְבָּנֵן וְנִקְחַת קִצְתָּ צִידָה מִ"נֶר", הִיָּה זֶה גְּדֻלָּתוֹ שֶׁבָּא לְחֹדֶר חֲשׁוֹךְ וְאֶפְלָ, וּמִחֶפֶשׁ שֶׁם מִשְׁהוּ שִׁמְאוֹד חֲשׁוֹב לוֹ, אֶךְ מִפְּאֵת הַחֲשֶׁךְ אֵין הוּא יָכוֹל לְמַצֵּא אֶת הַדֶּבֶר שֶׁהוּא מִחֶפֶשׁ.
אִם נִתְבָּנֵן דְּבָרֵי – מִה שֶׁגְּדֻלָּתוֹ מִחֶפֶשׁ בְּחֹדֶר הַחֲשֶׁךְ – זֶה נִמְצָא, אֶךְ הַחֲשֶׁךְ מִסְתִּירוֹ שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְמַצְאוֹ. וְזֶה הוּא מְדֻלָּק "נֶר קֶטָן", וְעַם נֶר זֶה, מִיָּד הוּא מוֹצֵא מִה שֶׁהוּא חֶפֶשׁ.
זֹאת גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל הַנֶּר לְמַצֵּא מִה שֶׁיֵּשׁ לָנוּ, מִה שְׁחֲבִי בְּתוֹכָנוּ, אֶךְ לֹא תַמִּיד אָנוּ רֹאִים זֹאת.

אוֹר הַמֵּאִיר, אֶפְלוּ הוּא אוֹר קֶטָן – זֶה כִּבְר עוֹזֵר לָנוּ.
הִרְבֵּה דְּבָרִים יֵשׁ לָנוּ שִׁמְאִירִים לָנוּ בְּחַיֵּינוּ, "נֶר ה' נִשְׁמַת אָדָם" – הַנִּשְׁמָה הַקְּדוּשָׁה זֶה אוֹר, אִם נִשְׁמַר עֲלֶיהָ בְּהִרְתָּהּ, זֶה יֵאִיר לָנוּ, זֶה חֶלֶק אֱלֹקִי מִמֶּעַל.
"כִּי נֶר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר", הַמִּצְוֹת וְהַתּוֹרָה הֵם אוֹר שִׁמְאִירִים לָנוּ אֶת הַדֶּרֶךְ, הֵם אֲשֶׁר נֹסְכִים בָּנוּ אֶת הַתּוֹרָה הַנֶּר הַמִּחֲשֶׁךְ, טֵעֲמוּ וְרָאוּ כִּי טוֹב הֵם.
רַבְּנוּ נִחְמָן מְבַרְסֵל כּוֹתֵב בְּ"לִקוּטֵי מוהר"ן" שֶׁעַם כָּל מִצְוָה יִהְיֶה לָנוּ נֶר שֶׁנִּכְלֵל לְחַפֵּשׁ אֶת אוֹצְרוֹת הַמֶּלֶךְ בְּגוֹן עֵדֶן בְּגוֹנִים וּבְאוֹצְרוֹת שֶׁל הַמֶּלֶךְ.
נִזְכֵּר נֶר קֶטָן מְגִרֵשׁ אֶת הַחֲשֶׁךְ, כָּל מִצְוָה כָּל חֶסֶד, כָּל דְּבָר טוֹב – נוֹתֵן לָנוּ אוֹר. מִי לֹא אוֹהֵב אוֹר !